

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
nová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatok.

ABONY

Kiadóhivatal

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová
az előfizetési pénzek, a hír-
cetek és ezeknek díjai,
valamint a felszólítások
küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főszerkesztő:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó
hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Egy jegyző ünneplése.

Önmagát tisztelte meg Ujszász község
derék képviselőtestülete és közönsége, mi-
dön Kiss Zsigmond, adóügyi jegyző-
jének tiszteletére ünnepet szentelt abból az
alkalomból, hogy jegyzőségének 25-ik évfor-
dulóját betöltötte.

Valóban, egy község beléletében jelen-
tős momentum, midőn egy férfiú, a ki a
leghálátlanabb ügyét, az adóügy kezelését
25 éven át vas szorgalommal, példás be-
csületességgel, kiváló tapintattal, nemes lel-
kének szelidségével vezeti úgy, hogy ellen-
séget egyetlen egyet sem, barátokat, tiszte-
lőket pedig annál többet gyűjthetett maga
köré.

Ujszász község képviselőtestülete őszin-
tén, benső meggyőződését követve, egy disz-
közgyűlés keretében ünnepet szentelt ezen
férfiú tiszteletére, hogy kifejezést adjon sze-
retet és tiszteletteljes érzelmeinek, háláját
és teljes megelégedését fejezze ki jegyzőjé-
nek 25 évi munkásságáért.

A diszközgyűlés érzelmeihez őszinte
lelkesezéssel csatlakozott Ujszász község
összes intelligenciája, köznépe, a járás fő-

tisztviselője, a község főura, a járás jegyzői
kara, mindazok, kiknek lelkülete fogékony
ily ünnepély jelentősége és egy igaz ember
becsületes és pontos munkásságának elis-
merése iránt.

Nehéz pálya a jegyzői pálya, ha azt
valaki közmegelegedésre akarja és tudja be-
tölteni. De kétszeresen nehéz az adóügyi
jegyzőé, mert annak nem csak a község
összes lakosságának anyagi érdekeit kell
szolgálnia, de a vármegyét és az államét
is, melyeknek adminisztrációi az ő vállakon
nyugszik s őket nyomja, örli legelső és leg-
első sorban.

Méltóak tehát ők az ünnepeltetésre,
mert csupán ezt kaphatják hosszú, kimerít-
ő munkásságukért, szorgalmukért és azért
hogy helyüket becsülettel megállították, tisz-
tüket hiven betöltötték.

És ha nem lehet is részük egyéb ju-
talomban, töltsé el őket, töltsé el Kiss Zsig-
mond Ujszász község derék jegyzőjét az a
büszke öntudat, hogy az ily őszinte, lelkes
és tényes ünnepeltetés csak kiváló jegyzők-
nek, a haza kiváló polgárainak és a társa-
dalom kiváló tagjainak jut.

Kiss Zsigmond úgy is mint jegyző, úgy

is mint ember, úgy is mint társadalmi té-
nyező, és mint család apa megérdemelte e
kitüntetést, megérdemli, hogy kalaplevéve
üdvözljük mi is tiszta életének e nevezet-
es forduló pontján és kívánjuk még neki
az évek hosszú sorát tevékenységének foly-
tatására.

De üdvözljük Ujszász község képvil-
selő testületét is nemes intenciójaért.

T.

A szanatorium közgyűlése.

A József kir. herceg szanatorium egyesület
abonyi bizottsága a múlt vasárnap tartotta évi ren-
des közgyűlést Ft. Levay Mihály apát plébános
elnöksége alatt. Az egyesület központja képviselő-
testében Werner László főtitkár jelent meg.

Az évi jelentés felolvasásából értesülünk,
hogy az abonyi fiókegyesületnek 66 rendes és 17
pártoló tagja van. Az abonyi fiók működését a
legszebben jellemzi az, hogy városunkból allando-
an van egy egyén a gyulai szanatoriumban keze-
lés alatt.

A számadások előterjesztése után dr. Révész
Géza titkár előterjeszti Richter Beláné urnő levelét,
melyben sajnálattal jelenti be, hogy megrongált
egészségi állapota nem engedi, hogy az egyesület
elnöki tisztjét továbbra vezesse. — Az emberbaráti
érzelemmel telt levél mély hatást tett a köz-
gyűlésre.

Ft. Levay Mihály elnök szép szavakkal em-

TÁRCA.

Kirándulás a Tisza forrásához.*)

Irta: Kászonyi István ref. főgimn. VIII. oszt. tanuló.

(Folytatás és vége.)

— Az „A b o n y” eredeti tárcája. —

K ö r ö s m e z ő r e érkezünk, kiszállunk a
vonatból. Megnéztük a falu közepén álló emlék-
oszlopot, mely a nagy idők emlékét hirdeti. Az
utókor kegyelele 1896-ban építtette Lenkey János
és huszárszázada emlékére. 1848-ban, midőn a
haza veszélyben volt, midőn a honfiak lelkét szent
tűz hevítette, Lenkey huszárszázadával Galiciában
időzött. Midőn a messze idegenbe is elhatott a
„talpra magyar” hívó szózata, az idegenben lévő
magyar fiúk is otthagyták Galiciát, otthagyták az
osztrák hadsereget. Fáradságot nem ismerve siet-
tek a sötét fenyveseken, sziklahegyeken keresztül
az édes haza védelmére. K ö r ö s m e z ő n pi-
henőket tartottak; itt adtak hálát a magyarok Iste-
nének, hogy hazavezérelte őket a bajban levő haza
védelmére.

K ö r ö s m o z ő t elhagyva, kerékpárunkra
ültünk, keskeny kocsúton haladtunk a fenyvesek
örökzöld birodalmába. Kerékpárunkon nem sokáig
mehettünk, az út rohamosan emelkedik. Alattunk
nehány méternyi mélységben rohanó Tisza már
kis cserinellyé fogyott. Fajtékos habjai tombolnak,
üvöltenek, amint a kiálló sziklához ütődnek. Mind-
ket oldalról hatalmas hegyek meredeznek az ég
felé, óriási fenyők nőnek elő a meredek hegyol-

dalból, földig eresztik sötétzöld palástjukat. Minél
tovább, minél feljebb haladunk, annál vadonabb
a vidék. A fákat ritkán, vagy talán sohasem irtja
itt az emberi kéz. Egy roppant szálfá keresztül-
bukott a hegyvágáson; elzárja az utat, csak ne-
hezen lehet rajta keresztülmenni. Ott rohad el,
senki sem bántja, vadgombák, színes erdei virágok
nőtték be. Itt a nyár helyett csak a tavaszt is-
merik. Tavasz virágai virítanak itt még augusztus-
ban is. Kék ibolya, havasi nefelejts, rózsaszínű
gyopár mosolyognak reánk a fenyők aljában. Csend
van, csak a madarak énekelnek, csak a Tisza
zuhog köves, sziklás medrében. Utközben egyszeri
fakeresztekre akadunk, azt hirdetik, hogy az illető
helyen szegény famunkásokat zúzott össze a ki-
vágott óriási fenyőszálfá.

A t i s z a c s o r a i vízfogóhoz érkezünk.
Csodás szépségű völgykatlan ez! Sötét, vad erdők
árnyékában terül el. Partján roppant fenyők emel-
kednek. A felhőkig emelkedő sötét fenyvesekkel
takart hegyormok a víz sötétzöld, szinte haragos
színű tükrében nézgetik fenséges alakjukat. A
nap csak rövid ideig, a déli órákban gyönyörköd-
hetik a fenséges tájban. A magas bércek elnyelik
kivánsági fénysugarait. A víz színe sima nyugalom-
ban van. Nagy ellentéte a hegy sziklás oldaláról
pajzánul rohanó pataknak. A gátör háza a víz-
medence partján áll; igazán pompás, kényelmes
lakás. Mennyivel más itt, a természet templomá-
ban élő ember lelki világa a büzhödt városok
megromlott lakosainál. Mennyivel más képzetek
uralják lelkivilágát, mennyivel boldogabbnak, meg-
elégedettebbnek érzi itt magát. Nincs abban a
tölgő, bűnös áradatban, mely pusztulásba, ör-
vénybe dönti a gyöngét, nem látja a nagyvilág
bűnrehabilitáló mosolyát. Lelkét a hit, az Isten iránti
szeretet tölti be; hisz a hely, hol lakik, nem

csábít bűnre, szent érzelmekre tanít az isteni
magány. Távol minden emberi hangtól, csak a
madár énekét, csak a rohanó patak zuhogását
hallja; az egyhangú zúgás úgy hasonlít a nema-
sághoz, úgy hasonlít Isten szavához...

A vízfogó után a talaj rohamosan emelkedik.
Sűrű erdőön haladunk keresztül, a Tisza még
most is fölfelénk rohan. Előre, előre! Fölfelé
haladunk oly gyorsan, mintha vízszintes sikon jár-
nánk. Leleketünk zihál, mellünk feszül, közeledünk
a célhoz. Az út mindig keskenyebb, fűvel van
benőve, ritkán, nagyon ritkán járhat erre ember.

Útunk egyszerre eltér a Tisza medrétől,
meredek hegyoldalra vezet felfelé, a bojtorjannal,
ibolyával benőtt út. Kerékpárunkat alig bírjuk ve-
zetni. A levegő érezhetően mindig hűvösebb, hide-
gebb. Egyszerre egy nyílt tisztás nyílik meg
előttünk. Az afonya bokrokkal, sovány havasi fűvel
benőtt tisztas közepén egy tornyos faházacska áll.
A hegy, melyen vagyunk, az O k u l a előhavas;
a tornyos faépület menház a Tisza forrásánál.
A forrás az O k u l a előhavas délkeleti oldalán
van a menházról vagy 100 lépésnyire. Egy szik-
lából bugyog elő és esatornán csurog le a Tisza.
Körülötte óriási fenyők nőnek elő a szirt mere-
dekeiből. Igazán vadregényes hely ez itt. Leültünk
a forrás mellett levő mohos lapadra. Nema cse-
nesség fogott körül, csak a forrás csurgott, mintha
cseesemő sirt volna. Itt e szent magányban, távol
a világ zajától olyan közel érezzük magunkat
Istenhez. Egy ideig neman állottunk egymás mel-
lett, s éreztünk valami olyat, mit nem lehet szó-
val kimondani...

A menház tornyába mentünk. Isteni látvány-
ban gyönyörködött szemünk. Minden irányban
felhőkig érő hegyóriások, havasok, kopár szikla-
ormok. Itt-ott tegepszemek tűnnek fel. A nap

*) „Az Országos Turista Egyesület” budapesti osz-
tálya által első díjjal jutalmazott pályamunka.

lekezik meg azon odaadó munkásságról, melyet Richter Beláné urnő az abonyi fiók leteremtése körül kifejtett.

Az egyesület igazgatósága nevében Werner László főtitkár magasztalja szeretett elnökének érdemeit és az ő indítványára az egyesület tiszteletbeli elnökévé választotta meg a közgyűlés.

A tisztújítás eredményeként az egyesület helyi bizottsága a következőleg alakult meg.

Tiszteletbeli elnök: Richter Beláné.

Elnökök: Dr. Madarász Adorjáné, Lévay Mihály.

Társelnökök: Özv. Márton Ferencné, Teszary Lászlóné.

Alnelnökök: Sivó Jenőné, özv. Altmann Gyuláné.

Titkár és ügyész: Dr. Révész Géza.

Penzárnok: Dobozy Kálmáné.

Ellenőr: Goldschmied Lipótné.

Orvos: Dr. Szentkirályi István.

Választmányi tagok: Altmann Samuné, dr. Blumgrund Naftalinné, özv. Csupkay Ferencné, Glatz Beláné, Gajzágó Irma, dr. Hirn Martonné, özv. dr. Halmi Adolfné, Homoky Istvánné, Kiss Zsigmondné, Liphay Györgyné, Milch Gyulané, Lang Oszkarné, Politzer Mihálné, Reinle Janosné, dr. Révész Gézané, özv. Simonyi Lajosné, Totth Kálmáné, Varady Janosné, báró Weigelsperg Edéné.

Vigalmi bizottság: Dr. Madarász Adorjáné elnökölte alatt, özv. Csupkay Ferencné, Dobozy Kálmáné, Gajzágó Irma, dr. Hirn Martonné, ifj. Gulner Gyulané, Kiss Zsigmondné, Politzer Mihálné, Reinle Janosné, özv. Simonyi Lajosné, Teszary Ilona.

Ujszász ünnepe.

Az ujszásziak Péter-Pál napján fellebögőzték házaikat, zászol erdővel borították be község házukat, hogy ünnepeljék jegyzőjüket, Kiss Zsigmondot jegyzőségének 25-ik évfordulóján.

A tanács terem falai virággal volt borítva, az emelvény mögött diszes draperia közepén az ünnepelt arcképe volt elhelyezve.

A képviselő testület diszközgyűlést tartott, mit Volter Joáhim bíró nyitott meg. Az ünnepi beszédet Gróf Dezsőffy Emil nagy birtokos tartotta, igen szép szavakkal méltatva Kiss Zsigmond jegyzői érdemeit, kiemelve neki nagy szorgalmát, példás munkásságát megbízhatóságát és szelíd modorát, melylyel mindenki szeretetét kiérdemelte. Utánna Dr. Madarász Adorján főszolgabíró üdvö-

sugari megaranyozzák a víz színét, a tó körül pasztorok és juhok tanyáznak. Alább sötétben borongó fenyvesek. A tavol ködében falvak fehérlenek, mint apró, pici pontocskák. Éjszaka felé Galiciá, dél felé Magyarország földje. Nyugat felé tátongó szakadékok, szédítő mélységek, melyeken tajtekozva, fehér habokat verve rohannak le a vad hegyi patakok. A szomszéd havasoktól jövő pásztorkürt hangja rezegteti meg a balzsamos levegőt. Olyan méla, olyan elragadó a hang! Ossziáni, borongós fájdalom van benne, mely meghatja, magasba emeli a hallgatót s az édes zenetől gyönyörben áradoz a lélek... Az éjjelt a menházban töltöttük. Másnap már hajnalban talpon voltunk, hogy gyönyörködhessünk a havasi hajnalban. Midőn kiléptünk éjjeli tanyánkból, még a hold világította be a néma vidéket. Melán, merengve nézte a világot, sugarai álmos színbe vonták a csillogó pázsitot, a fenyők barna koronáját. A hajnali fuvalom halk, sugdosó beszédet folytat a sötét erdővel, mintha kísértetek járnának. Az egész erdőt az éjszaka bágyadt hatalma öleli át. A hold lassankint a nyugati havasok ormai alá búvik. Az erdőből harkály kopogás, rigó csacsogás hallatszik. Az ég ködös fatyolán tüzes fenyfoltok támadnak tündéri színpompában... A keleti oldalon a hegyek közül hirtelen kibúvik első mosolyával a nap. Varázslatos színbe vonja az ebredő természetet. Itt van a reggel...

Meg egyszer megnézzük a feledhetetlen forrást, elbucszunk a derek forrásörtről, mivel néhány órai érintkezés után szívélyes barátságot kötöttünk, meg egy utolsó Istenhozzádot mondunk a gyönyörű tájnak és távozunk. Utunkat nyugat felé folytattuk Brusztura felé. A Taracvölgyében Királymezőn, Dombán, Taracközön át érkezünk Máramaros-Szigetre. A parti fűzések között ismét megcsillan a Tisza, szöke hullámai lomhan, nyugodtan hömpölyögtek az alacsony partú mederben. Minő viszont-

zólta a jubilánst igen szép magas szárnyalású be szédben s hajlotta meg a felsőbb hatóság zászlaját Kis Zsigmond érdemei előtt. Balogh Kálmán kantor meleg szavakban tolmácsolta a saját és a tanítói kar őszinte érzelmeit, mire aztán a diszközgyűlést a bíró bezarta.

Ezután Papp Péter abonyi főjegyző emelkedett szólásra és üdvözölte a jubilánsta járás jegyzői kara novében és átonyjította a kar emléket, egy szép arany órát, mint egy bűzög tisztviselő pontosságát képező jelképét; mire az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet a kitüntetésért.

Este 7 órakor a Pechár-fele vendéglőben 60 terítékű banquettre gyűlt össze Ujszász község intelligenciája és képviselő testülete: a grófi és a bárói uradalom összes tisztjei, a járásjegyzői kara valamint számos vidéki tisztelők, különösen Abonyból Ceglédtről az adóhivatal összes tisztjei; Szászberéről stb.

Az első felköszöntőt főtiszt, Hirling János plebános mondotta, üdvözölvén Kiss Zsigmond jegyzőt az összes lakosság nevében. Utánna Papp Péter abonyi főjegyző elítelte Kiss Zsigmondot, a szeretett karársat. Tajthy Jászkarajenői jegyző a kartársi összetartásra emelle poharát. Temesközy Gerzson szerkesztő üdvözölte a jegyzői kart, mely oly lélekemelően vette ki részét az ünnepelésből; kiemelve az ünnep jelentőségét úgy a jegyzők, mint a lakosság érdekeinek szempontjából.

Nagy meglepetést keltett Thury Gyula, kiváló festő művész megjelenése a késő éjjeli órákban aki direkté azért utazott le Budapestről, hogy lelkes szavakkal ünnepelje régi barátját és földijét.

Beszédet mondtak még: Hajnal István ceglédi kir. adótárnok a jegyzői pontosság mintá képeré, a jubilánstra, Szelecky Ferenc kir. adóhivatali tiszt szintén arra. Nagy Lajos abonyi jegyző Ujszász község képviselő testületére és közönségére. Temesközy Gerzson szerkesztő Kiss Zsigmond jelen levő nejjére és családjára. Balogh Kálmán kantor Temesközy Gerzsonra, mint a sajtó képviselőjére. Király Ferenc Teszary László ny. főszolgabíróra és még többben.

Nagyban emelte a lelkes hangulatot Thury Gyula és Király Ferenc pompás hegedű játékaik és Király Ferenc dalai. Hajnal felé a társaság Kiss Zsigmond családját éjjeli zenével tisztelte meg s bizony csak reggel felé oszlott el egy szép ünnepély kedves emlékével.

Észrevételek a „Válasz“-ra.

„Levelek az Ismeretlenhez“

látás! Az okolai kis forrás hatalmas folyóvá dagadt, egyhangú csorgása titáni zúgássá változott. A mohos kősziklak között rohanó szilaj hegyipatak, fenséges nyugalommal hömpölygő nagy folyóvá dagadt.

Hegyek között fenyők aljában
Egy kicsiny forrásra lelek,
S amint bölesőjét visszahagyta,
Utjában mind beszédesebb.

Pajzánul csillogtatja habját,
És egyre követésre int,
Még a kanyargós medre mellett,
Jól figyelem lépéseit.

Haladva egy-egy fordulónál,
Mint a pihenni vágyó már,
Erdők, hegyek köszöntve nézik,
Talán egy búcsúszóra vár.

Nem, nem pihen, sőt köves ágyát
Mélyebbre mindig ö veti,
Teherből is veszen magára,
Hogy más vidéken vesse ki.

Sötét erdők elmaradoznak,
A völgy mind egyre szelesebb,
Több tutajos más világrészről
Mond esábitó történetet.

S a Tisz a csöndesen susogja:
„Vagy, álom engem is ragad,
De nem hagyom el hűtlenséggel
Az édes, hönipartokat!“

„S mikor hosszú, nehéz útbamban
Kínálnak jó nyugvó helyet,
Mily jólesik, hogy hazám földjén
Örökre megpihenhetek!“

(Szabó S.)

című cikksorozat tisztelt írója az „Abony“ 18. 19. számaiban felreértésen alapulóknak minősíti azokat az „Észrevételek“-et, amelyeket lapunk 13. és 14. számaiban tettem. „A szülő és a iskola“ című cikkének egyes állításaira, noha maga is beismeri, hogy közleményében feltalálható egyes állítások „a nepoktatás elveivel ellentétben vannak.“ Az ellentétséget azzal indokolja, hogy közleményei jóformán csak vázlatok lévén, a szükséges okadatolások majdnem mindenütt hiányzanak („Abony“ 18. sz. Válasz az „Észrevételek“-re 6. bekezdés)

— Eme kijelentések, azt hiszem, súlyos argumentumul szolgálhatnak az en általaspontom helyessége mellett és ha mégis tévedtem, avagy felreértettem volna polemizáló feletemet, nem az én felfogásomon múlt, hanem közleményeinek vázlatosságán és „a szükséges beható okadatolások“ hiányán. Éppen ezért nincs jogos alapja a „Válasz“-ban sürűn hangoztatott „felreértés“ szó használatának.

A közlemények vázlatosságának és az okadatolások hiányának feltárása nélkül is nem félre, hanem megértettem tisztelt író urának azt a intencióját, melyszerint hazilag korrektnul nevelt gyermekeket ohajtatni az iskola padjaiban, hogy az iskola akadálytalanul felelhessen meg oktatási feladatainak; ne legyen még azzal is terhelve, hogy a gyermekek hányos házi nevelésének korrigálásával is foglalkozzék. Azaz modern műveltségű szülőket és modern iskolákat kíván s e kettőből meg akarja alkotni, illetőleg e kettő intenzív összehatása eredményezné az ideális nevelést — oktatást. Szep, becsülendő eszme ez elméletileg fogva fel; de gyakorlati szempontból egy soha el nem érhető idea, amelyfele, bár a távoli jövő ködében vész is — közelednünk kell.

Nagyon régi eszme ez, tisztelt polemizáló felem! Egyidejű az általános (humanus) nevelés keletkezésével, egykeletű a nevelés és oktatásnak lélektanai alapokra való helyezésével, egyszerre született meg a közoktatási (nepo-velési-) intézmények, iskolák megalkotásával. Nem ily apró porondszemek, mint mi, hanem a bölesészetek kitünőségei, az elméleti és gyakorlati pedagógiának gigászai foglalkoztak immár a nevelés és oktatás okszerű alapokra való helyezésével, nevelési theoriákkal és a gyakorlati pedagógiából leszűrődött sarkigazságok hirdetésével, terjesztésével. Egy öröknevű Calananza, Montaigne, Des Cartes, Bacon, Locke, Comenius, Rousseau, Pestalozzi, Herbart, Diesterweg stb. pedagógok és böleselők igyekeztek egy ideális állapot létrehozásán és megis — mint a nevelés történelme és a mai család nevelés és közoktatási állapotok igazolják — ma sines meg az ön által is kontemplált ideális állapot, jóllehet a felsorolt hírneves pedagógusokon kívül még egy se reg nagyobb nál nagyobb nevű oktató-, nevelő kapacitásnak elmélete, axiomája érvényesül a mai oktatási, nevelési rendszerekben. Mit mutat o jelenség? Azt, hogy semmi sem állandó, csak a változandóság. Azt, hogy a természetes fejlődési folyamat megállást nem ismer még a nevelés-oktatásban sem, hanem a teoriák, elvek és sarkigazságok folyton hömpölygő fluktációjából a korszakok haladtával újabb, jobb, erősebb, a tökélyesülésnek megfelelőbb eszmék kerülnek felszínre, amelyek amazokat felsziva, vagy legyözve kerülnek forgalomba s válnak uralkodó eszmeikké addig, míg őket is el nem nyeli az evolúció hullám sírja és a számtalan teoriából csak az örökéletre jogosult sarkigazságok maradnak fenn. — Ezek az összegyűlt, átsűrődött sarkigazságok képezendik aztán bázisát a korszakok oktatási, nevelési rendszerének, elveinek. Ebből a lassu, az eszmeiket át-, meg átalakító folyamatból erthetjük meg a nevelés és oktatásnak monoton menetű fejlődését, azt is, hogy minden egyes korszaknak megvan a maga jellegzetes pedagógiája. Korunk az általános emberi (humanus) nevelés korszaka. Ennek, az összes korszakokéi fölött álló nevelési irányzatnak eszköze a tanító, illetőleg az iskola, tárgya a gyermek, mint a családnak, társadalomnak, egyháznak, hazának, emberiségnek tagja. Ezen fől szempontok körül csoportosulnak aztán az iskolai nevelés és oktatás irányelvei. Ha most már tudjuk azt, hogy az iskola a gyermekeket nemcsak mint a társadalomnak, egyháznak, hazának, emberiségnek tagját művelni ki, hanem mint a családnak tagját is, akkor tisztában vagyunk azzal, hogy a családok moderonekké tétele egyenesen az iskola kulturális munkájával forr össze. Vagyis az iskola van hivatva arra hogy a családokat a kor színvonalán álló műveltséggel ellassa, mert nem a

szülők vannak az iskolákért, hanem az iskolák vannak a szülőkért. Ezt az igazságot, úgy hiszem, tisztelt ellenfelem is jól tudja. Ha tehát egy valamely ideális állapotot óhajtunk, mindenek előtt az iskolák mai helyzetének, akcióképességének mihez jutni szükséges tanulmányunk tárgyává tenni s a nyert képből szerezhettünk bizonyosságot az óhajtott ideális állapot megvalósulásához. Ha kedveztőlnek az így nyert tapasztalataink, akkor ne fárasszuk magunkat olyan ideák kitűzésével, amelyek még csak nem is lelkesítők, még csak meg sem közelíthetők. E helyett bőlebben cselekednünk, ha tőlünk minden kitelhető módon elhengergetni törekednénk azokat az akadályokat, amelyek az iskolát, az ő modernizáló igyekezetében feltartóztatják. A tanítóknak keletlenül is nagyobb szakismerete, az egyház és állam gondoskodása mind kevés ahhoz, hogy helyreállítsák az a szörnyű nagy hanyagság, amit a múltban a népoktatás ellen elkövettek. Innét van az, hogy a tanuló bár k e p e s s é g g e l bír a modern követelményeknek megfelelően, de máig sincs abban a h e l y z e t b e n, hogy ezen képességét kifejthesse. Hosszu idő és rengeteg költség kívánatik ahhoz, míg az iskola a „m o d e r n” jelzőt felveheti.

(Folyt. köv.)

Veverán István,

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Kérem soraimnak b. lapjában helyet engedni.

Junius 30-án kocsival kifelé mentem az ugynevezett transversalis Ceglédi-úton. A főszolgabíró úr kapujába érve, jött reám szembe egy automobil. Megálltam, de lovain még is annyira megvadultak, hogy ides-tova ugrálás közbe a kocsi rudat kettőtörték. Eközbe nagy sokaság gyűlt össze, azt kiabálva, hogy „bekisérni”, „meg kell fogni”, stb., de én semmit sem szólva, a főszolgabíró ur katonájával a lovakat rendbehozva, tovább akartam menni. Ekkor az automobil-tulajdonos magához intett és azt kérdezte, hogy van-e valami baj? Mire én az utast felismertem és azt feleltem, hogy nekem örömem és nyereségem van. Kérdezi az utas miért? Mire én azt feleltem: mert királyi fenségeddel találkoztam és beszélhetek. Ekkor József kir. főherceg — mert ő volt az automobil-tulajdonos, — kivett egy új 20 koronást és kedélyes mosollyal átadta nekem, hogy csináltassak rajta másik kocsi-rudat és örömet fejezte ki, hogy sem a sokaság tanácsa, sem a lovak keverődése zavarba nem hoztak. Igérte József főherceg, hogy ezen találkozásra bármikor is vissza fog emlékezni. Ezzel a rövid szórakozás véget ért.

Tehát, tek. szerkesztő úr, én a kocsim rudját megcsináltattam és a szóban lévő 20 koronából megmaradt 2 koronát az abonyi szegényeknek adományozom. Kérem, juttassa rendeltetési helyére.

Mély tisztelettel

Gáspár Pál,

abonyi lakos, gazdálkodó.

Szívesen adunk helyet e közleménynek, s igen örvendünk a beküldő — példát mutató — korrekt magatartásán, mellyel városunk jóhírnevét megmentette.

Itt említjük meg, hogy ugyanakkor dr. Halmi István tiszt. orvosunk lova is megbokrosodott a népszerű főherceg automobiljától. Dr. Halmi rögtön leugrott kocsijáról s a lovat kantárjánál fogva megzabolázva, szépen elvezette az autótól, mely szintén azonnal megállt. Ez alkalommal dr. Halmi kezén sérült meg.

Szerk.

Szinészet.

Üdvözljük dr. Farkas Ferencet és társulatát körünkben, amidőn — immár negyedszer — elfoglalta szinkörünket, hogy magas színvonalú előadásával néhány kellemes estét illesszen be az abonyi társadalom monoton életébe.

Örvendünk, hogy színpartoló közönségünk meleg érdeklődésével találkozik, ami annak jele, hogy kezdjük már felismerni a színművészet kulturális értékét s kezdjük méltányolni tudni dr. Farkas Ferenc és jeles társulata igyekezetét és törekvését szeretetünk és bizalmunk megerősítésére. Pénteken volt a megnyitó előadás a „Hiva-

talnok Urak” — egy kis vontatottságot leszámítva — korrekt előadásával. Tegnap „Erdészleány” adatott szép számú közönség előtt. Ma két előadás: d. u. 4 órakor fél helyárrakkal „Poleskei notárius,” este 8 órakor rendes helyárrakkal „Bocaccio” operett.

MI UJSÁG?

— **Esküvő.** szentkirályi és bugaczi Dr. Szentkirályi István járásunk közszeregetben álló orvosa tegnap mult egy hete tartotta esküvőjét Rupp Marienne urhölgygyel a ceglédi evang. templomban, diszes násznép, a ceglédi intelligencia keretében. Az új pár esküvő után pár heti násztra utazott el.

— **Uj tanító.** Tömösközy László, Tömösközy József ny. tanító fia, a dévai m. kir. állami tanítóképző intézetben, tanító képesítő vizsgálatát kitűnő általános eredménnyel letette, 18 éves korában.

— **Közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete m. hó 30-án gyűlést tartott, melyen Nagy Lajos jegyző előterjesztette a földadó kataszter kiigazítása tárgyában kiküldött bizottság jelentését, mely szerint a bizottság az egész határ — minden egyes művelési ágára vonatkozó kataszteri osztályozási földkönyvét átvizsgálta s megállapította, hogy a határ legnagyobb részében az osztályozások helyesek, a parcellák osztályai arányosak. Kivételt csak az Ujszászi út jobb oldalától a tőszegi-út baloldaláig terjedő rész képez, hol a bizottság fedezett föl ugyan itt ott aránytalanságokat, de ezek oly elenyésző esekélyek, hogy kiigazításuk esetén az eredmény nem állana arányban az azzal járó tetemes kiadásokkal, melyek a községet terhelnék. Uj osztályozásnak tehát a bizottság nem látja szükségét s annak kérelmezését nem javasolja.

Ehez a közgyűlés hozzájárult.

Nagy Lajos előadó jegyző betérjesztli Antalik István kataszteri biztos levelét, melyben július 20-án leendő megérkezéséről s 7 napig itt tartózkodásáról értesít a földadó revisiója folytan szükségessé vált helyszínelés céljából.

Előadó javasolja, hogy a biztos mellé két bizalmi férfi választassék.

Nemi szóharc — aféle szalma cséplés — után aztán Pintér Gyula és Pólya László választattak meg.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Bosszú.** Nem jó szemmel nézték a tőszegiek, hogy az abonyiak a réten szénát szereztek. Péter-Pál napján lementek a rétre Vincze János, Nagy Alajos, Kummer Menyhért, Skultéti István, Király Gyula, Sz. Molnár József és K. Balog Mihály, hogy a szénát hazaszállítsák. Este felé megrakodtak s hazafelé indultak. Király Gyula rakományá azonban elakadt s újra kellett átrakni, miért is Skultéti Istvánnal elmaradtak, a többiek pedig Timon koresmájánál a faluban megállottak, amazokat bevarandó. Bementek a koresmába, Kummer azonban kint maradt a kocsikra, lovakra vigyázni. Egyszeresek látja, hogy néhány legény közeledik a kocsikhoz s az istrángokat akarják elvagdálni, meg a gyeplőket. Kummer rájuk szólt, mire egy Sasi nevű legény lágyékon szúrta. Bekiáltott a koresmába társaihoz, hogy jöjjenek ki, mert baj van. Mire azok kijöttek s vasvillára kaptak, már egy nagy sereg ember, asszony gyűlt a koresma elé az abonyiak támadására. Közben lövöldözés is esett; egy golyó Vincze János karját érte, egy meg Sz. Molnár József nyakába fúródott, akit a tőszegi előjáróság azonnal beszállított a szolnoki kórházba, hol sebet bekötötték s másnap hazabocsátották. Kummert ajuttan tették föl a széna tetejére s behozták dr. Hirn orvoshoz, ki az első segélyt nyújtotta neki. Állapota igen súlyos. A csendőrség összefogdosta a legényeket s így ők majd elveszik méltó büntetésüket. Meg kell jegyeznünk, hogy a tőszegiek már előzőleg fenyegetőztek, hogy az abonyiakkal majd elbánnak, tehát itt előre megfontolt és tervezett támadásról van szó, ami súlyos következményeket von maga után. Figyelmeztetjük az abonyiakat, hogy fegyver nélkül ne igen menjenek Tőszegre, mert az ilyen brutalitás megismétlődhet, mely ellen minden védelmi intézkedés jogosult.

— **Relytélyes eset.** Nagykáta és Széle között a pályatesten eszméletlen állapotban találta levetkőztetve találtak Grúis Lyubomir aradi kulturánerőki tisztet, ki pár nap óta lakásáról elűnt. Fején életveszélyes seb tátongott. Beszállították a szolnoki kórházba.

— **Csendőrök harca cigányokkal.** Jánosida és Jaszalszentgyörgy között a jászberényi csendőrorjárat egy cigánykaravánnal találkozott az országúton. A cigányok rálöttek a csendőrökre, akik azután üldözőbe vették őket. A csendőrök az ellenszegülők után löttek, akik erre újabb lövésekkel támadtak rájuk. A csendőrök is kénytelenek voltak fegyvert használni. Egy golyó Száva Gábor vajdát megölte. Az ügy megvizsgálására Budapestre dr. Kerekes István hadbíró Szolnokra érkezett. Az egész cigánykaravánt amely közt többen meg vannak sebesülve, elfogták.

— **A zongoravásárló közönség figyelmébe.** Azoknak, akik zongorát, vagy pianót vásárolnak, fontos érdekük az, hogy minden tekintetben megnyugtató garanciát kapjanak a zongora, vagy pianó tartóságára és kitűnő minőségére nézve. Mint ilyen elsőrendű céget leginkább ajánljuk olvasóink figyelmébe Keresztély mint a zongorateremtő (Budapest, VI. Váci-körút 21.) ahol saját gyártmányain kívül a világ összes gyártmányait a legideálisabb kiszolgálás mellett szerezhetők be. Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a cég és árjegyzéket ingyen s bérmentve küld.

— **Uri leányok otthona.** Dr. Körösiné művésziösen berendezett leány-otthona, mely a felső leányiskola, leánygimnázium és az országos zenekadémia szomszédságában Budapest, Liszt Ferenc tér 9. sz. gyönyörű palotában van, minden tekintetben a legelőkelőbb külföldi internátusok példáját követi. Vezetője és tulajdonosa dr. Körösi Manó fővárosi ügyvéd özvegye, aki az anya szeretetével és a nevelő éberségével viseli gondját növendékeinek. A higiénia legmodernebb eszközeivel védi a növendékek egészségét, tanulmányaikban pedig jeles tanárnők vezeték és támogatják őket. Az intézetnek továbbképző tanfolyama is van, melynek célja iskoláikat végzett leányok műveltségének továbbfejlesztése. A részletes feltételekről tájékozást nyújt az intézet prospektusa, amelyet szívesen megküld mindenkinek, aki azt ezen cím alatt kéri: dr. Körösi Manóné leány-otthona, Budapest, VI., Liszt Ferenc tér 9.

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS.

Van szerenésém a mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy

KÖNYVNYOMDÁMAT

Kossuth-tér (Laackó-féle ház) 4-ik szám alá helyeztem át.

Kiváló tisztelettel

SZERDAHELYI JÁNOS

nyomdatulajdonos.

Bérbeadás folytán feleslegessé vált gazdasági felszerelés u. m. **szekerek, ekék, vetőgép, fűkaszálo** stb. f. hó 11-én delőtt 9 órakor a gazdasági majorban árverés útján fognak eladni.

Sivó Jenő.

Gyengébb tanulók

sikeres oktatását, német- és kézimunka-tanítást az egész szünetidőn át elfogad Hirschbein Janka.

Tiszta fehér akác-méz kapható nagyban és kismennyiségben Temesközy Gerzson méhészeti telepéből.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönség szives figyelmét a nagyságos DEUTSCH GYULA úr tulajdonát képező Pusztá-Ernyői birtokának folyamatban lévő eladásra felhívni.

A birtok Pest megyében Ceglédhez 1 órányira fekvő Törtel község és a Nagyköröshöz tartozó Nyilas és Ludasi tanyák közvetlen szomszédságában, Cegléd, Nagykörös, Abony városok, Jászkarajenő, Kocsér községek és a Tetétleni puszták határában fekszik.

Megbízásunkhoz képest az eladások általunk Cegléden intézeti helyiségünkben eszközöltetnek, a t. közönség kényelmére azonban megbízottaink minden vasárnap és ünnepnapon a birtokon vannak, kik úgy a szükséges felvilágosítások megadásával, mint az eladásokkal meg vannak bízva.

A vétel megkönnyítésére az eladások kisebb és nagyobb részletekben kedvező fizetési feltételek mellett történnek.

A vételár lefizetésére jutányos törlesztéses, vagy egyszerű kölcsönöket bocsájunk a t. közönség rendelkezésére.

Közelebbi felvilágosításokkal készséggel szolgál a

Cegléd, 1909. május hó.

**CZEGLÉDI IPAR- KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, CZEGLÉDEN.**

„M-l-l-t?” — „Papa megengedtel Hlsz’ valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigarettafüvegyek fadobozban.”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!
Minden fadoboz egy érdekes búvészkártyát tartalmaz.
26—26

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította a valódi

ERŐ

SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és hatásos háziszertől várni lehet.
Őre az egészségnek, fertőtlenít, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint szájvíz, haj- és bőrápolószer.

Szükséges minden háztartásban.

Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben.

Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld a átvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS labororium GYŐR.

Kapható mindenütt.

Főraktár Abonyban:

Láng Oszkár gyógytárában.

Tégla eladás.

A ceglédi részvénytársaság téglagyárából első rendű falitégla, négy és hat sarkos flasztégla és első rendű kúttégla kapható kisebb és nagyobb mennyiségben **Feké Mihály** lakásán.

Ujdonság!

ORCOLIN.

Mindenféle szerkezetű petroleum lámpában meglepő nyugott fehér fényű, füstnélküli és szagtalan égést csinál. Helyben is több helyen legjobb eredménnyel kipróbálva.

ORCOLIN

Elejét veszi a lámpa felrobanásnak, mivel a petroleumot tisztítja.

ORCOLIN

Olcsósága miatt a legszegényebbeknek is hozzá férhető. Jósága miatt egy házban sem szabad hiányozni.

Kapható csakis: RINGEISEN OTTÓ kereskedő üzletében

ABONY, Ceglédi-út 77. szám.

Ujdonság!